

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXIII (17)

No. (Štev.) 24

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

11. junija 1964

D-Day - 6. junija 1944

Izkranje zahodnih zaveznikov v Normandiji v Franciji, 6. junija 1944, pred dvajsetimi leti, ko so tako navalili na Hitlerjevo „Festung Europa“, je bilo dokončno sklenjeno na kairski konferenci decembra 1943.

Priprave na izkranje, potek izkrcavalnih operacij in zavzemanje petih mostišč na normandski obali, ki so se širila v daljavo 70 km, je bil vsekakor gigantski vojaški podvig, kakršnega človeška zgodovina do takrat še ni videla. Zmogli so ga takrat samo Amerikanci skupno z Angleži, njihovimi kolonialnimi vojaškimi silami, Francozi in Poljaki, z ogromno množino vojaškega materiala, ki so ga nemoteno pripravili v kadečih se, na varnem delujočih tovarnah v ZDA in ga prepeljali čez Atlantik na naravno letalonosilko, britansko otočje, za odskok na evropsko celino.

Vojaško je bil to gigantski podvig, čeprav je bilo mnogim vojaškim strokovnjakom razvidno, da bi bilo mogoče uničiti nacistično silo tudi na drugi način, z odločilnim napadom od druge in z mnogo manjšimi žrtvami. Na normandski obali je namreč takoj prvi dan padlo 10.000 do 12.000 vojakov.

Dne 5. junija 1944, na predvečer izkrčenja, je bilo v Angliji nagradenih: 17 britanskih divizij, vključno 3 kanadske, 20 ameriških divizij, 1 francoska divizija, 1 poljska divizija, 5049 lovskih letal, 3467 težkih bombnikov, 1645 lahkih bombnikov, 698 drugih bojnih letal, 2316 prevoznih letal, 2591 jadralnih letal, 233 tovornih izkrcavalnih čolnov, 835 lahkih izkrcavalnih čolnov, 6 bojnih ladij in 2 zvezni ladij, 22 križark, 93 rušilcev, 159 manjših borbenih ladij, ne vključivši torpednih čolnov in minonoscev, 255 čistilcev min ter na stotine prevoznih in drugih ladij, tako da je doseglo število ladjevja številko 6000. Vojaške sile zaveznikov v Angliji, pripravljene za izkranje, pa so šteje 2 milijona 876.439 mož. (Dwight Eisenhower, Crusade in Europe, str. 60, W. Heinemann Ltd., London, 1948.)

Drugo fronto so že od leta 1942 vztrajno in brezupno zahtevali od zahodnih zaveznikov sovjeti, ki jim je trdela predla pod Hitlerjevimi udarci. Zavezniki so Stalinu drugo fronto obljubovali in mu dokazovali, da je brez resnih priprav ni mogoče uspešno začeti in izvesti. Sovjetska propaganda proti „nezmožnosti“ zaveznikov se je stopnjevala ter je začela prodirati tudi v angleško in ameriško časopisje. Sovjetski agenti so spretno izrabljali navno zavezništvo zahodnikov in v ZDA ter v Angliji s svojo propagando dosegali velike uspehe. Prihajalo je do slučajev, ko se je moralo zavezniško poveljstvo — sredi vojne, ko je bila sovražniku vsaka trohica poznanja nasprotnika neprecenljive važnosti — javno zagovarjati pred javnim mnenjem za svojo „nedelavnost“.

Stalinu je tudi uspelo prepričati Roosevelta, da je edina rešilna druga fronta izkranje čez Rokavski preliv. Tega mnenja se je oprijel končno tudi Eisenhower, ki je bil 7. decembra 1943 na kairski konferenci postavljen za vrhovnega zavezniškega poveljnika. Stalinu namreč nikakor ni šlo v račun, da bi se zahodnjaki izkrcali kje bližje vzhodni Evropi, ker bi mu podrl načrt podjarmljenja tega dela evropskega kontinenta. Samo Churchill se je še na kairski konferenci, na kateri se je sestel z Rooseveltom, pred njegovim odhodom v Teheran na konferenco s sovjeti, zavzemal za večje zavezniške operacije v Sredozemlju, ki bi tako pritegnilo v ta del Evrope nacistične sile in bi potem izkrcanje čez Rokavski preliv bilo manj tvegano in z manjšimi žrtvami. „On je vedno videl velike in odločilne možnosti v Sredozemlju, medtem ko je bil do načrta o invaziji čez Rokavski preliv hladan... Skrbela ga je namreč, kot političnega voditelja, bodočnost Balkana. S to njegovo skrbjo sem simpatiziral, toda kot vojak sem pazil, da sem izločal take okoliščine iz svojih načrtov.“ (Ibid, str. 213.)

„Predsednik (Churchill) in nekateri njegovi vojaški svetovalci so zrl na načrt Overlord (invazijo čez Rokavski preliv) skeptično; smatrali so, da se lahko izognemo novim in nevarnim tve-

GOLDWATER - ROCKEFELLER

Republikanska stranka v ZDA si izbira predsedniškega kandidata za letošnje novembarske predsedniške volitve. Prvi, ki se je začel potegovati na republikanski listi, je bil newyorški guverner Rockefeller, svetovno znan multimilijonar, za njim pa senator države Arizona, Barry Goldwater.

Med obema kandidatom se razvija srdita tekma za glasove republikanskih stranknih delegatov, ki bodo na juliskem zborovanju stranke določali republikanskega predsedniškega kandidata. Tisti, ki si bo priboril na tem zborovanju vsaj 655 glasov, bo predsedniški kandidat republikanske stranke.

Doslej so na splošno predvidevali, da je Rockefellerju zagotovljena večina glasov, dokler ni prišlo do tako rekoč odločilnih „izbirnih“ volitev v državi Kalifornija. Na teh volitvah je Goldwater presenetil, ko je pobral 53% odanih glasov in tako prehitel Rockefellerja. Goldwater ima sedaj že zagotovljenih 436 glasov delegatov, Rockefeller komaj 118.

Goldwater predstavlja desnico republikanske stranke, Rockefeller sredino. Goldwaterja označujejo za konservativca v stranki. V zunanji politiki mu pripisujejo načrte, s katerimi bi nameraval odločno, tudi s tveganjem vojne, preprečevati sovjetom in komunizmu sploh nadaljnji pohod po svetu. Rockefeller sicer očita Johnsonovi vladi „nezmožnost in nedelavnost“, vendar v svojih dosedanjih govorih ni začrtal jasne in odločne linije v zunanji politiki.

Po Goldwaterjevi zmagi v Kaliforniji je završalo v ZDA in po svobodnem svetu. Bodisi, da je mnogo evropskih in ameriških časopisov močno pod vplivom komunistične propagande — sovjeti se strahovito razburjajo nad Gold-

waterjem —, bodisi da je Rockefeller pokazal svoj finančni vpliv v svetovnem tisku, dejstvo je, da so uvodniki v številnih velikih dnevnikih takoj naslednji dan po Goldwaterjevi zmagi v Kaliforniji izzveneli v obsodbo ameriških volitev in grožnjo ameriškemu prestižu.

Amsterdamski krščansko-demokratski dnevnik Volkskrant piše: „Goldwater je dokaz nezdrave politične klime v ZDA ter simptom degeneracije in razkroja republikanske stranke.“ Londonski Times: „Samo misel, da bi tak človek mogel sedeti v Beli hiši, že zamaja vero v zrelost in stabilnost ameriške politike. Že videz, da tako velika stranka izbira moža, ki je tako divji v svoji zunanji politiki... je resen udarec ameriškemu prestižu v svetu.“

Podobno je pisalo nemško, švedsko, kanadsko, belgijsko in italijansko časopisje. Moskovska Literaturnaja Gazeta pa primerja Goldwaterju Hitlerju. „V začetku tudi Hitlerja niso jemali resno, toda za to je moralo človeštvo pozneje drago plačati.“ Članek je Gazeta objavila pod naslovom: „Karijera neandertalskega človeka“.

Sredinski guvernerji republikanske stranke so pod pokroviteljstvom Rockefellerja začeli v stranki gibanje, s katerim naj bi preprečili Goldwaterju kandidatura. Na njegovo mesto so hoteli postaviti pensilvanijskega guvernerja Scrantona, toda ta je zadevo odklonil, prav tako drugi možni kandidati, bivši podpredsednik Nixon. Goldwater tako zaenkrat ostaja najmočnejši republikanski predsedniški kandidat, ko je dobil v Washingtonu še nadaljnjih 21 glasov, na Havajih nad polovico glasov, v Alabami pa 20. Republikanska partijska konvencija bo 13. julija.

Gverila na Kubi

O delovanju proticastrovskih Kubancev, ki so se izkrcali v dneh okoli 20. maja na Kubi, prihajajo redka poročila v svetovno javnost. Castrove komunistične oblasti skrivajo sabotaže, ki jih povzročajo gverilske skupine, katere so se zlasti zasidrale v provinci Oriente in v pobočju Escamabaja. Castrova milica je utrpela že številne žrtve.

Napadi gverilcev so se v zadnjih dneh tako pomnožili, da tudi Castro ni mogel več prikrivati tega dejstva. Ukazal je kubanskemu Rdečemu križu, da je objavil, da „gverilske skupine, ki jih podpirajo ZDA, napadajo obalna mesta in povzročajo veliko škodo ter smrtne žrtve med prebivalstvom.“

To poročilo je objavljala havanska radijska postaja, ki je tudi dodajala, da so oblasti usmrtille sedem severnoameriških agentov v preteklem tednu.

Kubanski Rdeči križ je poslal pri-

tožbo Mednarodnemu Rdečemu križu, v kateri obtožuje ZDA napadalnosti. „ZDA organizirajo in financirajo napade piratskih ladij proti kubanski obali in delavskim središčem, povzročujoč smrtne žrtve med delavstvom, otroci in starci ter zelo težko materialno škodo“, zaključuje poročilo Rdečega križa. Havanski radio je še dodal, da „bodo lahko te akcije povzročile začetek nove svetovne vojne“.

Castro je prejšnji teden tudi obtožil ZDA, da vodijo bakteriološko vojno proti Kubi. ZDA so obtožbo zanikale kot „absurdno in gorostasno“.

S Kube so prišla v ZDA tudi poročila, da kubanska policija prisili obsojence na smrt, da „darujejo“ svojo kri, predno so ustreljeni. Tako so pred kratkim dvema 16-letnima Kubancema, obsojenima na smrt, najprej vzeli kri, nakar so ju ustrelili.

Tito spet pri Hruščovu

Za Ulbrichtom in Wilsonom se je sedaj pripeljal na obisk k Hruščovu še jugoslovanski rdeči diktator Tito. Hruščov je šel pričakat Tita v Leningrad, kjer ga je na letališču objel in poljubil. „Upam, da bodo razgovori med nama prijateljski in koristni,“ je Hruščov želel dobrodoščilo svojemu tovarišu maršalu Titu.

Hruščov in Tito imata, kakor poročajo, tajne razgovore. Nekateri opazovalci menijo, da se nanašajo na sovjetsko-kitajski spor. Moskvi bi prišlo zelo prav, menijo zahodni opazovalci v Moskvi, če bi Tito podprl sovjetske napore za sklicanje konference komunističnih strank. Na tej konferenci, ki naj bi bila letošnje jesen, naj bi, tako menijo, Moskva obsodila kitajsko politiko. Razglasila naj bi še formalno razdor, ki že obstaja med Moskvijo in Pekingom. Tito se v tej zadevi drži nekako ob strani, čeprav koraka bolj s sovjeti, ker da noče izgubiti svoje pol. „neodvisnosti“.

Ker ima Titova Jugoslavija zveze z mnogimi tkzv. nevtralnimi državami, za Avstrijo, prav tako pa bi lahko čez kratke daljave po morju izvedle izkrcavalne akcije bodisi proti južni Franciji ali pa čez Jadransko morje...“ (Ibid, str. 219.)

Churchillovi predlogi in načrti so propadli. Bil je sam proti dvema: bolnemu Rooseveltu in sadističnemu Stalinu. Invazija je bila izvršena čez Rokavski preliv, vzhodno Evropo pa so preplavile sovjetsko-azijske armade. Dvajset let je, odkar se je začel podirati nacistični kolos, ki se je leto dni, zatem tudi zrušil.

Je to obletnica, ki spominja človeštvo na rešitev izpod pete nacističnega škornja. Za vzhodni del Evrope pa ta obletnica ne pomeni nič drugega, kakor spomin na neizmerno upanje tistih dni, ki se je ob letu nato spremenilo v neizmer- no razočaranje in bolečino. Dvajsetletnica D-Day 6. 6. 1944 ima dvojni obraz.

katere se borita sedaj Moskva in Peking, bi Titov pristane na načrte Hruščova pomenil za Moskvijo novo zmago nad Pekingom.

Gospodarski strokovnjaki na Zahodu pa so mnenja, da je Titovo potovanje v Leningrad tudi gospodarskega značaja. Ker sloni že nad 80% jugoslovanske komunistične ekonomije na dolgu, z Zahoda, zlasti iz ZDA pa so prenehali teči dolarji v nenasitno mošnjo v Beo-

grad, Tito sedaj išče nov izhod iz zagate pri Hruščovu. Od ZSSR sicer nima v gospodarskem oziru mnogo pričakovati, ker mora Moskva sama kupovati hrano na Zahodu, da se preživi, toda dobil bi rad vsaj toliko, da bi mogel še za nekaj časa z državno podporo ohranjati cene najosnovnejšim življenjskim potrebščinam. Brez te bo stopnjujoča se inflacija Titovo gospodarstvo strmoglavila v prepad.

I Z T E D N A V T E D E N

Čilski radikali, ki so doslej nastopali s svojim predsedniškim kandidatom senatorjem Duranom, so na medprovincijskem zborovanju v mestu Chillan sklenili, da bodo pri septembrskih volitvah podprli kandidata levičarske skupine socialistov in komunistov — FRAP dr. Salvadorja Allendeja.

Pripadniki brazilske vojaške policije so v notranjosti države Gojas prijeli predsednika levičarske usmerjene Kmet-ske zveze poslance Franciska Juliao, ki je bil v Brazilu znan kot vnet zagovornik politike kubanskega kom. diktatorja Castra. V Brazilu je zahteval izvedbo najširše agrarne reforme. Na osnovi ustavnih določil, ki jih ima sedanji brazilski predsednik Castel Branco, je med drugimi brazilskimi polit. osebnostmi izgubil politične pravice za 10 let tudi Francisco Juliao. Sedaj se je isto zgodilo tudi biv. predsedniku Kubiku, kateremu med drugim očitajo tudi sodelovanje z laboristično stranko odstavljenega predsednika Joaoa Goularta. Kot znano je Juscelino Kubiček ponovni kandidat za položaj predsednika močne brazilske socialdemokratske stranke. Sedaj pa Kubiček pri prihodnjih volitvah ne bo mogel kandidirati.

V Rio de Janeiro je glavni poveljnik argent. vojske general Ongania na svojem potovanju v Evropo in od tam dalje na Formozo in Kitajsko izjavil, da je zadnja brazilska revolucija napravila neprecenljivo uslugo konsolidaciji demokracije na kontinentu s tem, da je zavdala komunistično hidro.

Predsednik italijanske vlade Aldo Moro je odstranil nevarnosti, ki so gro-

zile stabilnosti njegove vlade. Min. za finance Emilio Colombo je namreč izjavil, da bi izvedba vseh socialnih in gospodarskih reform, kakor jih zahtevajo Nennijevi socialisti, spravila italijansko gospodarstvo v še večjo krizo. Zaradi teh Colombiovih izjav so Nennijevci začeli groziti z izstopom iz vlade. Predsednik vlade kršč. demokrat Aldo Moro je zadevo uredil na ta način, da bo vlada socialne in gospodarske reforme izvajala postopoma. Na tak Morov predlog so pristale vse štiri stranke, ki sestavljajo sedanjo vlado, to so krščanski demokrati, Nennijevi socialisti, Saragatovi socialdemokrati in republikanci.

Papež Pavel VI. je obvestil škofe, naj ne odrekajo zakramentov tistim osebam, ki izrazijo željo, da bi po smrti njihovo truplo sežgali. Iz Vatikana sporočajo, da s tem kat. Cerkev ne želi, da bi kat. verniki dajali prednost sežiganju trupel po smrti, pred pokopom v zemlji. Kat. Cerkev je sežiganje trupel prepovedala leta 1886 v glavnem zato, ker so sežiganje trupel priporočali zlasti masoni in vsi tisti, ki ne priznavajo neumljivosti duše. Vse tiste, ki so se izrekli za sežiganje trupel ali so procesu sežiganja tudi prisostvovali, je kat. Cerkev proglasila za javne grešnike.

Josip Broz Tito je bil prejšnji teden na enotedenskem obisku na Finskem ter je tako vrnil lanskoletni obisk finskega predsednika Urha Kekkonena Jugoslaviji. Iz finske prestolnice Helsinkii je v ponedeljek odpotoval na povabilo Nikite Hruščova v Leningrad, kjer je imel več razgovorov s sovjetskim predsednikom zlasti o vseh vprašanjih, ki so v zvezi s sovjetsko-kitajskim sporom in z bodočo konferenco „nevezanih“ držav.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Kardinalov poziv na slogo

Med važnejšimi dogodki prejšnjega tedna je na prvem mestu plamteča poslanica buenosaireskega nadškofa kardinala Caggiana vsem odločujočim činite-ljem v Argentini, naj sedejo, skupaj, se pogovore in sporazumejo za rešitev najbolj perečih vprašanj, dokler je še čas.

Najvišji argent. cerkveni dostojanstvenik roti vlado, podjetnike in delavce naj se zavedajo resnosti trenutka, da ne bo prepozno in da ne bi države potegnili v svoj vrtnec dogodki, ki jih potem ne bi bilo mogoče več zaustaviti in bi vsem prinesli samo brezmejno nesrečo.

„Hitro in nevarno se bližamo usodni točki“, ugotavlja v svojem javnem pozivu kardinal Caggiano. „Za vsako ceno in čimprej jo morajo preprečiti vse ustanove. Zaupanje imam v resnici, v dobre namene in rodoljubje javnih oblast, podjetnikov ter delavcev in njihovih sodržavljancev. Zato se obračam na vse, dokler ne bo prepozno ter jih pozivam na razgovor in razmišljanje v resnobi in brez strasti v korist miru in ljudske blaginje. Še je čas, da preprečimo usodne napake, ki bi lahko zahtevale kri in bi nas privedle do nepredvidenih dogodkov. Razumeti je treba, da socialne krivice gonijo ljudstvo v poizkuse nasilja. Sedanja izkušnja to jasno potrjuje. Nesoglasja se poglobljajo, zaostrjuje se nerazumevanje, znežnjava narašča in duhovni se razgrzevajo. Stavke in ustavitve dela nas vodijo v bedo, duhovni postajajo vedno bolj razdraženi in se tako ustvarjajo predpogoji za spopad. To pa ni dobra pot. Ustavimo se! Saj smo pametna in svobodna bitja! Združimo se v ljubezni in skupni blaginji in iščimo z razgovori prave in odgovorne rešitve, ki jih potrebuje država. Nujno in potrebno je priti s skupnim prizadevanjem in preučevanjem do načrta, ki naj se poteka tudi s skupno obvezo začne izvajati hitro in postopno. To zahteva država

in to bi bil začetek najgledljivega in najsolidnejšega edinstva med vlado in ljudstvom. Res je težak problem, ki nujno zahteva rešitev in pri kateri morajo sodelovati javne državne oblasti, podjetniki in organizirano delavstvo. Sprememba metode zaradi ljubezni do države ne odvzema časti nikomur, ampak ga obratno dviga do stopnje, ki zasluži priznanje sodržavljana. Zaradi naših domov in zaradi Boga storite to in videli boste, kako boste postali spremljevalci te naše bogate dežele, ki se ne utruji, da nam ne bi dajala iz svoje notranjosti bogastev, ki jih doslej nismo znali izkoristiti!

Odmev kardinalove poslanice

Kardinalova poslanica je v javnosti ustvarila velik vtis. Notranji in zunanji ministri sta jo pohvalila in zadržala, da vsebuje vse to, kar hoče doseči vlada in kar je vodilo pri njenem delu.

Nanjo so odgovorile tudi gospodarske ustanove. Jo pozdravljajo, odpravljajo in sprejemajo kardinalov predlog za razgovore za izhod iz sedanjih težav. Toda pri tem odklanjajo morebitne očitke, da bi bili oni krivi za sedanje stanje, kajti gospodarske politike ne vodijo te ustanove, ampak vlada. Opozarjajo tudi na razdejanje, ki ga je v argent. gospodarstvu napravil peronistični režim, najhujše pa je „čezmerna politizacija vseh duhov, ki nas od leta 1945 loči vse bolj, nas odvaja od konstruktivnega dela, nas vedno bolj indisciplinira in absorbira kot vrtnice v kaotičnem neredu, ki razbija državo.“ Koordinacijska akcija svobodnih podjetij zatrjuje, da ni kriva za pravno nesigurnost in za politično nestabilnost, za desvalorizacijo denarja in za strašen deficit, ki presega 100 milijard. Najhujše zlo sedanjega časa pa je razkroj moralnih in etičnih načel.

Tudi nekateri delavski sindikati so povedali svoje mnenje. Tako sindikat nameščencev in uradnikov ministrstva

(Nadaljevanje na 3. strani)

NAŠ NARODNI VERNIH DUŠ DAN

Križev pot slovenskih žena in deklet

Vsakoletna junijska proslava slovenskih žrtv med II. svetovno vojno in komunistično revolucijo na slovenskih tleh, je ena od tistih treh slovenskih prireditelj, ki so najbolj obiskane, tista prireditelj, na katero ljudje prihajajo s pobožno zbranostjo in mislijo na domovino in na vse drage, ki so dobili zadnje zemsko počivališče po slovenskih božjih njivah, ali pa v skupnih množičnih grobovih po kraških in kočevskih globelih in hostah. S to prirediteljo se vsako leto utrjuje vezi med izseljeno in domovinsko Slovenijo. Z njimi se vedno osvežuje spomin na najtežje obdobje slovenske zgodovine, na komunistično revolucijo, in na njene številne žrtve po Slovenskem. To sveto izročilo prehaja iz leta v leto in bo šlo iz roda v rod, dokler bo živel slovenski narod in dokler bo en sam slovenski človek čutil po slovensko tako, kakor so njegovi očeti in matere, ki so verovali v Boga, domovino pa ljubili z vsem žarom prave domovinske ljubezni in ji neprestano utrjevali temelje obstoja v svobodi in demokraciji.

Spominske proslave so vsako leto pod okriljem predstavniške slovenske izseljenke ustanove Zedinjena Slovenija. Njeno izvedbo pa že vrsto let nazaj vsako leto prevzame druga organizacija. Tako ima vsako leto spominska proslava nekaj svojega, značilnega. Izvedbo letošnje spominske proslave so prevzele slovenske izseljenke žene in dekleta. Posvetile so ji toliko ljubezni, da lahko mirno zapišemo, da spada med najlepše, kar smo jih doslej imeli; vtis pa, ki ga je napravilo odkritje gorja, ki so ga slovenska žena, slovensko dekle in slovenski otrok pretrpeli ne samo med komunistično revolucijo, zlasti pa še po njej, potem, ko so rdeči „osvoboditelji“ uveljavili svoje kruto nasilje nad slovenskim narodom, je pa bil naravnost silen. O tem je pričal govor slovenske žene, ki je tiste strahotne čase doživljala sama pod komunisti, in o tem je govorilo slovensko dekle, ki je komunistično nasilje in krivice doživljala doma po letu 1945 še kot otrok; strahotno je prikazovalo pretresljiv izliv srca in duše trpeče slovenske matere v komunističnem taborišču in v bunkerju; to niso bile le besede o namišljenem prikazu slovenske

Spominska akademija

Ko se je dvignil zastor, je dvorana utihnila. Pred nami se je pokazala lepa domača pokrajina s slovenskim znamenjem.

CVETJE NA GROB

je bil naslov tej točki. V dvorano se je razlila turobno-žalostna melodija prelepe koroške narodne pesmi Pojdam u Rute... Z občutjem in doživljenjem jo je za odrom zapela gospodična Roza Golobova s svojim lepim altom ob spremeljavi ženskega okteta. Na oder so pa med tem prišla v narodnih nošah slovenska dekleta Jožekja Debeljakova, Rezka Marnova ter Tinka Urbanija s šopkom nageljev in rožmarina, ga postavile pred znamenje, v katerem so prižgale svečo v spomin slovenskim žrtvam. Bil je to lep začetek spominske proslave.

UVODNE MISLI

je imel predsednik društva Zedinjena Slovenija g. Božidar Fink. V njem je poudaril naslednje misli:

Spet smo v prvih junjskih dneh, ki nas že devetnajstič spominjajo na tiste grozotne dogodke, ki bi jih radi izbrisali iz spomina, pa jih ne moremo in ne smemo. Ne moremo pozabiti velike vetrinjske tragedije in vseh strahot naše državljanske vojne, ker smo njene neposredne žrtve in ker nikdar ne bomo mogli sprejeti, da je bila kom. revolucija pri nas nujnost in da je oblast komunistične stranke za slovenstvo in za slovenskega človeka ugodna. Ne smemo pa pozabljati na preteklost, ker smo iz nje prinesli poslanstvo za bodočnost. Čeprav smo bili potisnjeni daleč proč od domovine, kot majhen ostanek tistega, kar je takrat reševalo slovensko duhovno svobodo, in se morda osebno čutimo še tako onemogle in pogažene, je vendar stokrat res, da zlo, ki tlači in zastruplja domovino, nima poročila trajnosti. Ne pričakujemo slovesnega trumfa, a še manj obupujemo nad bodočnostjo. Če je noč še tako črna, vedno se izgubi v novem jutru. Slovenski narod bo doživel lepše dni, tudi zaradi žrtv, ki so se darovale za njegovo srečo, in morda nekaj tudi po našem zadržanju, če bomo znali sprejemati naloge, ki nam jih nalagata zgodovina in vest.

Čeprav smo zbrani ob skupnem gro-

žene v komunističnem taborišču. To je bil resničen opis neznosnega gorja slovenske žene-matere, ki je sama bila v teh bunkerjih in sama doživela vse trpinčenje in mučenje ter poniževanje človeškega dostojanstva.

V imenu društva Zedinjena Slovenija je za celotno pripravo spominske proslave skrbel agilni podpredsednik društva g. Robert Petriček. Režija je bila v rokah njegove žene ge. Danice Petriček, ki je vse presenetila z izvirno zamisljo ter spretno izvedbo celotne prireditve. Scena je bila učinkovita po zamisli gdč. Barice Majcen, tehnično pa je bila na ramah slikarja g. Andreja Makeka; za svetlobne efekte je skrbel g. Janez Kačar. Vsem tem, kakor ostalim, ki so pri spominski prireditvi sodelovali — omenjali jih bomo pri navajanju posameznih točk — gre zahvala za tako lep uspeh spominske proslave.

Prireditelj je bila naznanjena za nedeljo ob štirih popoldne v dvorani Slovenske hiše v Buenos Airesu. Že pred to uro so rojaki iz vseh slov. naselij na področju Vel. Bs. Airesa napolnili dvorano, tako da so bili zasedeni vsi sedeži in vsa stojišča v dvorani in na galeriji. Med udeleženci so bili številni častniki, domobranci, bivši vaški stražarji, legionarji, funkcionarji Društva slov. protikomunističnih borec v predsednikom Stanetom Bitencem na čelu. Med občinstvom so bili pristaši vseh slov. demokratskih političnih strank, predstavniki slovenskih domov, člani Slov. kat. akad. starešinstva, društva akademikov, slov. mladinskih organizacij, uredniki slov. emigrantskih listov in revij ter zastopniki najrazličnejših izseljenških organizacij in ustanov. Med navzočimi so bili tudi g. direktor Antón Orehar, predsednik Društva Zedinjena Slovenija g. Božidar Fink z gospo, tajnik NO za Slovenijo g. Miloš Stare z gospo Franjo, člana NO dr. Celestin Jelenc in Rudolf Smersu z gospo. V zastopstvu Slovenske kulte, akcije Ruda Jurčec, dr. Tine Debeljak in Marijan Marolt, predsednik Narodnega odbora KA prof. Alojzij Geržinič z gospo, biv. celjski župan dr. Al. Voršič z gospo ter številne druge osebnosti iz našega izseljenškega življenja.

bu, je primerno, da si to povemo. Spomeniki se postavljajo mrtvim, a so namenjeni živim. Ob pietetnem spominu na tiste, ki so se zavestno darovali za objektivno dobro, se spominimo in obnovimo zavezo, ki je preko groba neuničljiva. Zato nismo samo nemi stražarji nagrobnih spomenikov, ampak hočemo biti živi nosilci bakle svobode, ki bomo pomagali razsvetljevati temo in iskati pot, ki bo domovini v srečo.

Letošnjo spominsko proslavo bodo izvedle žene. To ima svojo globoko upravičenost in važen pomen.

Ko se spominjamo žrtv revolucije, moremo med njimi najti žene, ki so izgubile življenje po premišljenem naklepu. Može so nam umirali tudi v borbah, žene samo v zločinskih umorih. Ko se krepimo ob zgledih zavestnega darovanja za objektivno dobro, nam slovenska žena daje sijajne primere skrajne požrtvovalnosti, popolne nesebičnosti in skritega junaštva. Brez razkazovanja, daleč od silovite burnosti, ki jo prinaša posest sile in razgibanost borbe, je žena sprejela tiho borbo tam, kamor jo je klical stan. Premalo priznavamo, da je bilo v tem veliko moralnega junaštva in popolnega darovanja.

Če sprejemamo misel, da se spominjamo mrtvih ženo, da se krepimo za življenje, bomo priznali poseben pomen besedi žene. Ženska narava ni revolucionarna, ne podira starega, da bi včasih v blodni vizionarnosti hotela graditi nov svet. Vendar pa tudi ni v nevarnosti, da ob zlomih in neuspehih obtiči v togi konzervativnosti. Žena je simbol življenja, ki ne dela skokov, a se tudi ne ustavlja. Zato žensko mnenje zavira predrežne pobude in blaži preveč burne pokrete, a tudi vliva mirnega zaupanja in občutek moči za konstruktivno delo. Zato je za vsako skupnost, ki živi v izrednih razmerah, ženski element toliko važnejši, kolikor bolj je skupnost v nevarnosti, da odmore.

In končno: naše vodilo je slej ko prej ljubezen. Proti divjim geslom sovraštva smo nekad hoteli uveljavljati krščanska moralna načela — čeprav smo bili šibki in včasih nevedni —, proti razrednemu boju smo učili zdravo sodelovanje med sloji in stanov, nasproti železni diktaturi materialistične ideologije, ki uklepa

telo in duha, smo hoteli obraniti in zavarovati veselo svobodo božjih otrok. Če smo v posameznostih proti temu grešili, si to priznamo in se obtožimo. Naši mučenci so šli v smrt z besedo odpustanja za svoje morilce. Žena pa je prva, ki je pripravljena moliti za preganjalce. Naj bo njen nastop danes znamenje, da ne sovražimo ljudi, ki so nam nasprotni, čeprav z vso odločnostjo odklanjamo režim in njegovo ideologijo, pa tudi idejo mirnega sožitja. Naš boj gre na-

SLOVENSKA ŽENA SPOMINU NASIH ŽRTEV

To je bil naslov govora gospe Vere Debeljakove. Bil je poln lepih in globokih misli, prava epopeja trpeči slovenski ženi med revolucijo in po njej in plamtč poziv vsem v svobodnem svetu, naj ohranja čist ideal slovenskih žrtv ter naj ga ne zapravljajo v morebitnih medsebojnih sporih.

Svoja izvajanja je začela z ugotovitvijo, da „raztresene širom naše tako ljubljene slovenske zemlje, v prepadih, neblagoslovljeni izravnanji ruši, malokdaj v dostojnem grobu, trohne kosti tisočih žrtv preteklo domovinske revolucije. So to vojaki, člani vojaških formacij, pobiti med ali po vojni, pa so tudi civilisti, duhovniki, člani katoliških in drugih organizacij, idejni nasprotniki komunizma, obsojeni v smrt po samozvancih, neizvoljeni „ljudski“ oblasti. Ne moremo jim prižgati na grobu spominske sveče na praznik vseh mrtvih, zato posvečamo en dan v letu posebej njihovega spomina. Postavljen je ta spominski dan v mesec junij, ki je videl kolone tisočev in tisočev naših dragih stopati v kraške jame in prepade. Mesec junij — mesec naše žalosti, po slovenje tudi mesec rož — rožnik, zato naj prav v tem mesecu tudi me slovenske žene položimo na samotne gomile naših herojev šopek cvetja: poklanjamo se danes našim padlim, izražamo jim našo toplo zahvalo za njihovo žrtvo, dajemo jim čast in slavo za njihovo junaštvo.

Ko pa se oziramo v preteklost, srečavamo na križevih potu vernega slovenskega naroda še drugega neznanca junaka, malokdaj omenjenega, a je današnji dan tudi njegov dan, spominski dan njegovega trpljenja, t. j. slovenska žena v revoluciji. Ko se poklanjamo in dajemo čast našim padlim borec, naj se danes — morda prvič v javnosti — oddolžim tudi heroizmu naše verne žene: Slovenska žena — slovenski ženi.

Niso padale žene v takih množicah kot možje, toda umirale so vsak dan znova z njimi, možmi svojimi, brati, sinovi, zaročenci. Zato je njihov spomin vreden prav take čene.

Zatem pripoveduje o stiski in trpljenju slovenske žene od leta 1939 naprej. „ko so se na obzorju začeli kazati prvi očitki bližajoče se vojne vihr“, omejnja krhanje družinskega življenja ob mobilizaciji, zatem pa trpljenje pod tremi okupatorji in med komunistično revolucijo. Poudarja, „da se je slovenska žena v splošnem — izvzeti moramo le buržujsko ženo — odločila za protikomunistično stran. S tem je stopila na goro Kalvarijo, ki jo je hodila prav na vrh Golgothe in z nje do danes ni stopila“. Zatem navede gorje, ki se je razlilo po slovenski zemlji tudi za slovensko ženo, ko so komunisti izdali povelje, „če je samo en član družine proti nam postavam, naj se brezpogojno likvidira cela družina. Moramo sejati strah in trepet med ljudmi“, V nadaljnjem poimensko navede zločine, ki so jih komunisti zagrešili nad slovenskimi družinami, in tudi nad slovenskimi ženami in dekleti ter celo nad otroki med revolucijo in po končani vojni ob vrnitvi slovenske narodne vojske ter priprija: „Vse to, česar sem se doslej dotaknila, ste večinoma, vsaj starejši, sodoživljali in sotrpeli. Toda, kakor da se bojimo odpirati svoje rane, jih v napačni sramljivosti — ali lenobni lagodnosti — skrivamo pred svojimi otroki, ko bi jim morali nasprotno govoriti, govoriti, govoriti o tem, kaj nas je poglavo v svet“.

V nadaljnjih izvajanjih je pred udeleženci spominske proslave razkrila brezmejno trpljenje slovenske žene po letu 1945 pod komunisti v domovini. To gorje slovenske žene v domovini je opisala takole:

„že prve dni „osvoboditve“ so bile te žene deležne skrajnega zasramovanja in tarče „zmagovalec“. Po domovih so pobrali žene in hčere beguncev ter jih naglani na čiščenje stranišč po vojašnicah, ki so jih zapustile okupacijske

prej, a se je prenesel izključno na področje duha, kjer tudi žena odločilno posega v njegov potek.

Naj gre naš spomin danes na vse poteptane, onečane in zatajene grobove, naj obhodi vsa trnjeva pota borb in trpljenja. Okrepi pa se naj nam za vest poslanstva in vera v tiste vrednote, ki ne morejo biti uničene in za katere vemo, da bodo nekoč spet dobile pomen, da bo domovina zaživela v svobodi in sreči.

čete. Postale smo garjeve ovce, „beli psi“, kot so nas zmerjali, ki so se nam umikali prijatelji, znanci, sosedi. Če so te morali srečati na cesti, so urno predlali na drugo stran, zasukali so glave v zid, da te niso videli, da se ne bi omadeževali pred „ljudsko oblastjo“ kot tvoji znanci.

Po domovih so se začele plenitve: vsak je smel stopiti v tvojo hišo, tvoje stanovanje, in v imenu „oblasti“ odnesti — rekvirirati, kar mu je bilo všeč. Žene smo ostale brez vsake zaščite. In to potem, ko je bilo javno na plakatih razglašeno, da je nova oblast širokogrudna, da se družinam protikomunističnih borec ne bo zgodilo ničesar, če bodo ostale lojalne. Začeli so metati naše družine iz stanovanj in hiš. Nakazovali so jim najslabše luknje, podstrešne kote, vlažne kleti, v mestih so nas selili v predmestja, poiskali moralno najslabšo okolico, da bi nam pokvarili tudi otroke! Pa še tu niso bile žene v miru: pod stalnim opazovanjem in nadzorstvom okolice in Ozne so bile deležne neprestanih preiskav za morebitnimi ubežniki: gnali so v zapor žene, dekleta, vsakogar, za katerega so le bežno sumili, da je kdajkoli nastopil proti njim! Zlasti so bila prizadeta dekleta, ki so imela svojčas protikomunistična predavanja po šolah ali so bile članice KA.

Za prvimi tedni preseljevanj in vseh mogočih šikan so začela prihajati poročila o zajetem vlaku ranjencev, o njih pokolju na Golem brdu pri Ljubljani — studenci izpod pečin pod Sv. Katarino so začeli krvaveti — zakravela so srca mater, sester, nevest pobitih ranjencev. In potem vedno strašnejše, tako težko verjetne vesti o vračanju domobrancev. Trpljenje naše žene doma se je združilo s trpljenjem onih, ki so bili v taboriščih onkraj Karavank. Iz sodnih dvoran je začel radio po zvočnikih prenašati prve obravnave proti zajetim domobrancem in protikomunističnim idejnim borec. Bilo je strašno, ko si srečal žene teh mož: v očeh neznosna blazna bol, trepet, strah: bojazen za usodo moža, za usodo otrok, ki so že bili zaznamovani: sin, hči zločinca. In ko so se izvršile prve sodne usmrtitve, žena ni vedela, kje naj išče grob svojega moža, da pomoli ob njem očenaša za pokoj njegove duše, mu položi kitič cvetja na prerano gomilo. In koliko je bilo obsodb na zaporno kazen: začelo se je romanje mater, žena, sester do priporikov. Odkle so si itak pičlo na karte odmerjeno hrano (v kolikor jim je oblast sploh priznala pravico do teh) in hranile za paketa: pa nikdar niso vedele, ali ga bodo mogle oddati priprtemu svojem ali ne. Živele so žene le še zato, da olajšajo svojo s takim mesečnim ali dvomesečnim paketom težki zapor. Mislite si razočaranje, ko je prišla s paketom, od ust pritriganim, do jetnišnice, pa so ji tam povedali, da je priporniku obisk in paket za ta mesec prepovedan! Ali pa: vozila se je žena z brzovlakom 15 ur v eno smer, da obišče zaprtega moža, in je morala ves dan na vročem soncu pred jetniškimi vrati čakati na vpoklic k razgovoru: odstraniti se ni smela niti za minuto, da gre v bližnjo hišo izpit kozarec hladne vode, ker v svoji rafiniranosti so bili zmožni poklicati jo prav tisti trenutek, ko je ni bilo tamkaj. Tako so znali kaznovati ne samo pripornika, temveč tudi njegove najbližje! In po vsem tem so dovolili 15 minutni razgovor z zaprtim in še to ob navzočnosti straže, ki je pogovor neprestano prekinjala!

Obnovil se je šolski pouk: tudi tukaj se je takoj pokazala selekcija: otroci nove miselnosti in otroci vernih staršev. Takozvane boljše šole so zaprla svoja vrata otrokom, ki so obiskovali kršč. nauk po cerkvah: za vaše otroke ni mesta na naši šoli! — Zopet so bile postavljene matere pred izbiro: ali zvestoba Bogu, Cerkvi, ali pa zatajiti svoje prepričanje in pustiti vzgojo otroka

v brezbožstvu. Če se je odločila za prvo, je izpostavila preganjanju sebe in otroka. Kakšen udarec za verno mater, ko je prišel otrok iz šole in izjavil: „Učitelj je rekel, da Boga ni! To je samo bajka. Ti si mi lagala, ko si mi govorila o Bogu!“ Pa zopet drugi otrok: „Mama, moj oče je izdajalec, ker je bil domobranec!“ Mlada desetletna hčerka znane domobranskega boreca, obsojenega na več let ječe, je takó zabrusila svoji materi v obraz! Dali so naše otroke med najbolj pokvarjeno otročad v šoli z ironično, sarkastično pripombo: „Bodo vaši otroci, ki hodijo k verouku, izpreobrnili te pokvarjenice!“ Kakšno trpljenje matere, ki ji hočejo tako načrtno pokvariti otroke!

Naj bežno omenim tudi redovnice: svojo mladost, svoje deklstvo so posvetile Bogu — odrle so svetu in njega mikom. Skrite za samostanskim zidovjem ali vse v žrtvovanju pri službi bolnikom in starčkom so mirno in vdano častile svojega božjega ženina. Tudi njim ni bilo prizanešeno: razdejali so jim varno samostansko zavetje, vrgli jih v hrup in trušč življenja. Vse neboljene, odtujene temu vrvežu. Mnogo so jih potaknili tudi po zaporih.

Pozneje se je sožitje nekako umirilo. a preganjanje se ni ustavilo. Rdeča oblast je naročila svojim zaupnikom po „kvartih“, da izberejo gotovo število žensk in sicer predvsem iz vrst protikomunistično usmerjenih intelektualk, bivših redovnic, na drugi strani pa kriminalnih in prostitutk. Brez zapornega povelja so jih pod lažno pretezo pobrali: matere kar od ognjišča, uradnice iz pisarn, pa tudi kar na cesti, češ da gredo samo na kratko zasliševanje in da se takoj vrnejo. Po takimovanem „zaslišanju“ so jih držali nekaj tednov na sodišču, nato jim prebrali zaporno povelje na osnovi odločbe, ki sploh ni bila ne objavljena ne uzakonjena, in sicer na 3 mesece zapore in nato na 24 mesecev prevzgojnega dela, skupaj 27 mesecev — odtod ime „27 regimait“, kakor so pripornice same ta zapor imevale. Prevzgojno delo naj bi po zamisli oblasti bilo v tem, da bi višina enih dvignila druge, predvsem pa da bi izobraženo ali versko globoko živeče žensko padlo s svojega nivoja v nižino plasti kriminalk in vlačug. S tem bi izravnali, sproletarizirali one žene, ki niso bile na njihovi strani. Predvsem pa je oblast s temi pripornicami hotela priti do zastojne delovne sile, ki ji naj bi pomagala dvigniti zaklade neizrabljenih kočevskih šum in po bivših nemških naseljenjih zapuščenih kočevskih polj.

Ves ta podvig so delali tajno, da ne bi izvedelo zanj inozemstvo, kajti prav tedaj se je človečanska Titovina zavzemala za to, da podpiše listino ZN o človečanskih pravicah! Ona spoštuje človekovo dostojanstvo, ona ne pozna prisilnih taborišč! — Koliko so pretrpele te žene, osvetli izjava več pripornic, ki so prebile že zapore v Augsburgu, Regensburgu in drugih podobnih taboriščih: izjavile so, da trpljenje žena v tem komunističnem taborišču presega ono v zloglasnih nemških! Pobrane nenadoma, v letnih mesecih, v lahkih oblekah, mnogokrat v copatah, sandalih, so preživljale zimo sredi zasneženih kočevskih šum v zasilno zgrajenih šupah, obvarovane pred tolpmi volkov edinole z bodečo žico, ki je obdajala taborišče! In pri tem še brez vsake prave, tople hrane! Če je ujetnica na težaškem delu, n. pr. v jeseni, pobrala s tal en sam gnil sadež, da ga poje, je že romala v bunker — temnico za par dni. Poznala sem deklet, ki je sedela v temnici v lahki letni obleki, samo ob polovični porciji poparjene koruzne moke ter ob skodelici jutranje ječmenove kave — brez vode, celih 56 dni! Koliko žena je odneslo posledice za vse življenje: revmatizem, zlomljene živce!

Se danes bi morda te uboge žene hiralale kot sužnje v teh taboriščih, da ni posegla vmes božja roka in preprečila to načrtno uničevanje slovenske žene. V zunanem svetu se je pričelo govoriti o tem prisilnem taborišču sredi „svobode“ in mednarodna komisija je po preiskavi dosegla, da se je taborišče razpustilo.

Kljub vsemu preganjanju je naša žena vzdržala: ostala je zvesta padlim in njih idealom, ostala je zvesta tudi živim možem, bratom, ženinu v emigraciji, vesela, da so vsaj ti v svobodi, čeprav daleč od nje. Nekaj znan slovenski duhovnik mi je rekel: „Vsa čast ženam: pošteno in zvesto se drže!“

Iz tega pekla so bile odrešene žene, ki jim je bilo pozneje možno emigrirati (Nadaljevanje na 3. strani)

Novice iz Slovenije

Znani slovenski tenorist Anton Dermota, član dunajske Državne opere, v svetu znan kot odlični tolmač vokalne lirike, je po večletni odsotnosti znova priredil med 8. in 15. majem več koncertov v Sloveniji in Zagrebu. V Sloveniji so bili koncerti v Ljubljani, Celju in Mariboru ter je na njih ob spremljavi svoje žene ge. Hilde pel Mozartove, Schubertove in Brahmsove pesmi, ob spremljavi Janka Ravnika pa Ravnikove priredbe slovenskih narodnih pesmi. V Zagrebu je umetniški par Dermota izvajal Schubertov ciklus pesmi Zimsko potovanje. Umetnika sta honorarje naklonila za obnovo glasbenega življenja v Skopju.

V Ljubljani je izšlo v prevodu znano delo Roberta Musila „Mož brez lastnosti“. Ob tem dejstvu je znana avstrijska revija „Die Furche“ dne 29. februarja t. l. zapisala naslednje priznane besede Slovencev: „Slovenščina je za angleščino, francoščino in italijanščino četrti jezik, v katerega je bilo prevedeno težko delo Musila. Pri tem je omembe vredno, da uporablja slovenščino samo nekaj nad en milijon ljudi. Tako je „najmanjši slovenski jezik“. Kljub temu pa niso knjižne naklade v

Sloveniji manjše kot v drugih večjih deželah. Tudi težje knjige dosežejo pogosto brez težave prodajo 5000 izvodov.“

Glasbena matica je v sredini maja priredila v Ljubljani koncert s svojim mešanim zborom, ki ga sedaj vodi prof. Ferdo Pirc. Po tem koncertu je Glasbena matica s pevskim zborom odšla na turnejo v Bolgarijo. — Iz Kranja je pa odšel na 10-dnevno koncertno turnejo po Italiji, Franciji in Švici tamonjski pevski zbor France Prešeren. Poleg slovenskih pesmi ima na sporedu v izvirnem jeziku italijanske, francoske, angleške in ruske pesmi. Pevski zbor ima na sporedu 7 samostojnih koncertov in dve snemanji za francoski radio.

Sedanje komunistične oblasti v domovini vse presojajo in gledajo z gospodarsko marksistično-ideološkega vidika. To potrjuje tudi njihova odločitev, da so ukinili še iz avstrijskih časov znano žrebčarno v Lipici na Krasu. Konji lipicanci so bili povsem bele barve ter so znani po vsem svetu, zlasti se je zanje stalno zanimala in jih kupovala avstrijska žrebčarna Piber na avstrijskem štajerskem, ki je dobavljala konje te pasme zlasti dunajski ja-

halni šoli. Omenjena žrebčarna je v Lipici ob likvidaciji tamkajšne žrebčarne nakupila več konj, ostale so pa sedanji jug. oblastniki prodali italijanskim mešarjem po 200 lir kg. žive teže, nad čemer se zgraža avstrijski tisk. Z ukinitvijo žrebčarne v Lipici je za ta kraj odpadla velika zanimivost, ki je vse leto privlačila v Lipice turiste iz vseh krajev, zlasti pa tržaške jezdece, ki so nedelje navadno prebili v Lipici na skupinskem jezdenju, z lipicanci.

Umrli so. V Ljubljani: Matija Oven, mestni tesar v p. Franja Lotrič roj. Srelnik, Marija Brumat roj. Drašček, vdova po poštnem inšpektorju, Fani Srebot roj. Grandovec, Davorin Čander, učitelj v p. Leopoldina Longyka, vdova žrkostavca, Jože Lenarčič, Marija Gašperšič, učiteljica, Ana Jenko roj. Ihrlich, Ivo Macarol, Antonija Pav-

šek roj. Šuler, Dominik Dobrave, predsednik upravnega podjetja Šumi, Hanka Plewak roj. Ojstršek, Katarina Kramer roj. Markuža, Anita Hladnik-Tarmon roj. Dolžan, Franica Matičič, Ana Gionetti in Andrej Homar na Dobu, Jedrt Dovč roj. Šušteršič, pos. v Stožicah, Ivan Bergant, žel. upok. v Mednem, Mirko Podgornik, učitelj v p. v Čepovanu, Neža Perovšek v Rebru, Ivan Benedit, žrkostavec v p. v Kranju, Jože Trtnik v Kranju, Avgust Krüh, žel. upok. v Sneberju, Ela Horvat roj. Nagy v Murski Soboti, Jože Debeljak na Viču, Karolina Žnidar roj. Točaj v Mengšu, Jože Trtnik v Horjulu, Alojz Jagrič, strojevodja vp. v Radečah pri Zidanem mostu, Tonček Kordiš v Teharju pri Celju, Ivan Štefin v Postojni in fr. Juniper Lesjak, kapucin v Škofji Loki.

IZ DOGAJANJA V ARGENTINI

(Nadaljevanje s I. strani)

za vzgojo, katerega predstavniki so obiskali kardinala in mu čestitali k poslanici ter zatrjevali, da se z njo povsem strinjajo. Povedali so dalje, da so poslali že zahtevo Glavni delavski konfederaciji, naj s svoje strani tudi ona podvzame, da bi prišli do rezultatov, ki bi jih rad dosegel kardinalov poziv. Kardinal Caggiano je delegaciji tega sindikata izjavil, da je sam pripravljen iti na sedež Glavne konfederacije za delo in začeti razgovore.

Spregovorila je tudi Glavna konfederacija za delo. Njena izjava izzveni, kakor da delavstvo za sedanje stanje ni prav nič odgovorno, najmanj pa CGT. V enem delu celo kardinala poziva „naj udari po farizejih“. Rešitev „naj da vlada, industrialci, monopolisti, kapitalisti, živinorejci in veleposestniki. Ti morajo žrtvovati od svojega bogastva in dati potrebnim“. Končno pravijo, da zahtevajo pravico, ne zase, ampak za ljudstvo ter da poslušajo pozive vseh tistih, ki usmerjajo svojo vero in upanje v iskanje rešitev težkih problemov, ki pritiskejo na vse. Zatrjujejo pa, da „sedaj ni čas odpovedi“ tudi ne za fraze, ampak dejanj in stvarnosti.

V sredo popoldne je pa na kardinalov predlog prišlo do prvega sestanka med njim in predstavniki CGT.

Ostali dogodki

Poslanska zbornica in senat sta izglasovala zakon o najnižjih premenljivih plačah. Debata v obeh zbornicah je bila zelo živahna, zlasti pri razpravi oziromalno skupine zahtevale sklicanje

členi, ki določa sestavo Državnega sveta, ki ga predvideva ta zakon, ki bo po uveljavitvi teh zak. predpisov določal in urejal najnižje plače. Vlada večina je v tem svetu predvidevala tudi zastopnika večinskega sindikata, ni pa pristala, da bi to bilo izrecno povedano, da bo ta delegat CGT. Zaradi tega so nekateri opozicijski poslanci očitali vladnim poslancem, da nameravajo razbiti Glavno delavsko konfederacijo. Višino najnižje plače bo po sklepu obeh zbornic prvič določila vlada. Ta ne sme biti nižja od 14.000 pesov za družino z dvema otrokoma.

Bojni načrt Glavne konfederacije za delo se je nadaljeval tudi v prejšnjem tednu, ko je na več mestih prišlo do zasedanja obratov. V ponedeljek so pa v vsakem turnusu stavkali po eno uro železničarji ter so s tem oškodovali državno blagajno za nad 300 milijonov pesov.

Zaradi izvajanja bojnega načrta z zasedanjem tovarniških obratov in zaradi odvzemanja svobode lastnikom teh obratov kot talcev, je državni tožilec dr. Alejandro Berruti Lagos vložil tožbo proti funkcionarjem Glavne delavske konfederacije. Tudi zahteva njihovo kaznovanje zaradi pozivanja na javni upor. Sodnik Leopoldo Isuralde pa nadaljuje s tožbo, ki sta jo proti CGT vložila dr. Manuel Ocampo in Patrieij Rivarola.

Zaradi sodnih postopkov proti CGT je njeno vodstvo objavilo, da so vsi sindikati v pripravnem stanju, v poslanski zbornici so pa nekatere opozicijske skupine zahtevale sklicanje

Vsak teden ena LEGIONARJI, DOMOBRANCI

Legionarji, domobranci,
svojo zemljo ljubimo;
polja plodna,
gore smeje in domove bele;
cerkve mnoge in doline,
reke bistre in pečine:

V boj, v boj, v boj za dom,
v boj, v boj
in sovragu kletemu smrt.

Kri slovenska je zarpila,
kliče v visoko nebo,
srca mrtva govorijo:
„Ne pozabite nas nikdar!“
Naša borba zato je sveta,
dokler gruda ni oteta.

„V boj...“

Z nami, bratje, je pravica,
z nami vsemogočni Bog,
on nas čuva, pot je prava,
ne bojimo se zablod.
Šume nam v pozdrav šumijo
in studenci žuborijo:

V boj...

Lastne vrste si preglejmo
in pokonci vsi glave;
v desno puško, v levo baklo
in tako hitimo skozi noč.
Pest je klena, srce je vroče,
narod naš umreti noče!

V boj

seje, na kateri naj bi ministra za notr. zadeve in za delo pojasnila zadevo s procesi, ki so v teku proti CGT. Vladni ljudskoradikalni poslanci so sejo onemogočili s tem, da jih ni bilo v zbornici. Ker ni bilo kvoruma, se seja ni mogla vršiti.

V ponedeljek je stopila v veljavo nova zakonodaja o maksimalnih cenah za meso. Po novih zak. predpisih se ob ponedeljkih in torkih ne sme prodajati goveje mesa in tudi ne pripravljati iz njega jedila po hotelih, restavracijah in menzah. Prepovedano je tudi prodajanje govejega mesa na javnih dražbah. Prav tako je prepovedano klanje brejih krav in vse goveje živine pod 200 kg teže. Zakonska določila o maksimiranju cen mesa bodo zaenkrat v veljavi do 30. novembra t. l. Najcenejši meso v Argentini je sedaj 40 pesov en kg, najdražje pa 190 pesov en kg. Kost z mesom stane 40 pesov, en kg kosti brez mesa pa 4 pese. Ko smo leta 1948 prihajali v Argentino, je stal en kilogram najboljšega mesa en pes in 10 centavov.

NAŠ NARODNI VERNIH DUŠ DAN

(Nadaljevanje z druge strani)

za svojci, premnogo pa jih je ostalo še doma, ki še nadalje trpe, se še nadalje bore — molče. Še zmerom hrepene po svidenju z možem, sinom, pa vedo, da bodo umrle same, zapuščene. Ali ni junaka žena, ki piše svojemu sinu: „Ne hodi domov na obisk! Ker te hočem imeti celega, ne polovičnega, čeprav umiram od hrepenenja po tebi.“ Makabejska mati!...

Koliko žena ima še danes svoje može po zaporih!

In naša dekleta, ki so ostala doma ali bila vrnjena s Koroške? Navadno po dolgoletnem zaporu so s težavo dobile skromno stanovanje, slabo plačano službo. Vedno zapostavljene, zaničevane. Imele so dobre, skrbne očete, brate, ljubce žene: izgubile so vse. Oropanim za srečo domačega ognjišča ob ljubečnem možu, v krogu številnih otroških glav, se jim odmiha življenje v starost. Očenez iz neke notranjske vasi mi je omenil, da v celi vasi ni nobenega fanta v starosti, primerni za ženitev. Cel rod fantov je izgubil življenje v protikomunističnih bojih.

Slovenska žena je šla skozi morje trpljenja, ki je vtisnilo njenemu obrazu svoj pečat. Njeno resno gledanje na življenje, utrjeno ne samo v polpretekli dobi, temveč v tisočletni borbi naroda za obstoj, je prešlo tudi na njeno hčer: zato mladi slovenski fantje v našem dekletu ne smejo iskati nališpane brezskrbne igrarice. Zavedajte se, da je dediščina slovenskega dekleta zasidrana v tradiciji borbe za vero in narodnost in da bo le tako dekle znalo varovati čistost slovenskega ognjišča, da bo le tako dekle moglo biti močna in zvesta spremljevalka moža, od katerega bo življenje in bodočnost našega naroda terjala celega človeka. Naša borba še ni zaključena, smo morda šele na nje začetku, in rešitev in rast naroda bo v tvojih rokah, draga mladina. Zmagoslavni boste izšli iz te borbe le, če bo vaša žena in mati vaših otrok zvesta slovenski tradiciji vere in žrtve!

Slovenska žena je v tem trpljenju, v teh bojih dozorevala v polnost: posta-

la je enakovredna borilka ob strani moža: enaka v trpljenju, enaka tudi v življenju.

Ko sem odhajala pred desetimi leti iz domovine, so mi naročali: „Povejte vsem našim tam zunaj o našem trpljenju, povejte jim, da je vse naše upanje v naši emigraciji.“ In že tedaj je bilo tudi njihov naročilo: „Bodite zunanaj složni med seboj!“ Danes izpolnjujem to svoje poslanstvo in v imenu žene, ki smo v tej revoluciji toliko trpele, apeliram na složnost in enotnost vsega našega zdomstva! Ne iščimo krivcev za dozdnevni poraz med našimi borci, med našimi voditelji: bili smo žrtev svetovne politike. Prepričana sem, da je v teh težkih časih revolucije vsak naš človek ravnal po svojih najboljših močeh ni zamislil in se namenoma niso delale napake. Pisateljica Kossak-Szeuclka v svojem romanu Križarska vojska, tej epopeji pohoda križarskih viteзов za osvoboditev Svetega groba, kjer opisuje do največjih podrobnosti tudi vse krivice in zločine ter pregrehe, ki so ta pohod spremljale, polaga v usta papeža Urbana II. besede: „Ideja križarske vojske je bila sveta, kar pa se je pritaknilo umazanega, je bila pač človeška nepopolnost.“ Tudi Velikonja nam je zapustil v svoji oporoki: „Motili smo se v taktiki, v ideji nikoli!“ Zato naj nam bo ta ideja zares tako sveta, da bomo ob njej s plašcem ljubezni in odpuščanja pokrili vse morebitne napake svojih soborcev in enotni ter močni delali za zmago Resnice in Pravice.

To smo dolžni padlim junakom in vsem žrtvam revolucije: možem, ki so stali v bojnih vrstah za obrambo naših življenj z vizijo križarske demokratske bodočnosti slovenskega naroda, kakor tudi ženam, ki so za isti ideal padale in še prenašajo vsa zasramovanja in muke ter brezdomstvo, trdno upajoč na dosego cilja njihovih skupnih borb.

To naj bo danes naša poklonitev njihovu spominu in vodilo naši bodočnosti — naši mladini, ki je na pohodu,

da ponese njih slavo in večno pričujočnost med nami iz roda v rod.“

Izvajanja ge. Vere Debeljakove so napravile na vse navzoče silen vtis.

Pri zadnjih besedah govornice smo videli, kako prihaja iz ozadja odra slovenska mladina, ki so jo predstavljala slovenska dekleta v narodnih nošah. Ko so se razvrstile v polkrogu v ozadju, je stopila pred nje gdč. Alenka Jenko, predsednica Slovenske dekliške organizacije, ter je imela govor pod naslovom

POVEST MLADIH

V njem je prikazala trpljenje slovenskega otroka, med drugo svetovno vojno, med komunistično revolucijo, med to strašno dobo, ki je tej slovenski mladini vtisnila svojo podobo, svoj odsev, kajti tudi tedanji slovenski otroci so po svoje čutili in občutili vso težo „krute usode našega naroda“. In vse krivice pod novimi komunističnimi gospodarji, ko so bili otroci, kot sinovi in hčerke „belih“ prikrašani „za malico v šoli, za skodelico kakava, za obrok marmelade“, ko „niso dobili zvezkov, svinčnikov in čevljev, ko je prišla zima“ in so se otroci začudeno vpraševali „zakaj tako“, zakaj to, da ta ali oni ni mogel na gimnazijo, drugi ne na univerzo. In v tistih groznih dneh „slovenske žene, prezirane in poniževane dan na dan, niso klonile, čudesa so ustvarjale, da jim ne bi izpridili otrok s krivimi nauki. Same pa so nas učile: „Tak bodi, sinek, in tak, pa tako stori, dekle, in tako, da bosta postala, kakršni je bil vajin očka.“

Svoj govor je zaključila z besedami: „Dragi borci. Tako in podobno smo mladi v tej edinstveni tragediji našega naroda pridajali vašim velikim žrtvam tudi naša dolžnostni delež žrtve in trpljenja. V vaši izmeri z majhnimi boji nemara, z majhnim trpljenjem, a mnogokrat težkim in pretežkim za naša šibka ramena.

Danes pa, ko lahko že sami spoznavamo in presojamo, vam kličemo: Vaše žrtve niso bile zaman. S prekaljenimi preizkušnjami in zgledi, z vero, ki ste nam jo dali, se pripravljati in okrepiti podajamo na življensko pot, ki se odpira pred nami.

In ko danes to našo skromno počastitev poklanjamo spominu bojnih to-

varišev, kateri so darovali narodu in domovini najvišjo žrtev — svoja življenja — obljublamo njim in vam: Po nas in naših otrocih bo slovenski narod nadaljeval in izpolnjeval vaše geslo: **Mati — Domovina — Bog!**“

SPOMIN

Ko je gdč. Alenka Jenkova zaključila svoja topla spominska izvajanja, je pred skupino slovenskih deklet v narodnih nošah — dekliški pevski zbor — stopil g. Rudi Bras. Pod njegovim spretnim vodstvom je zbor pod naslovom „Spomini“ v počastitev slovenskih žrtv zapel pesmi Oj hišica očetova in Kje so tiste steeze. Vsi udeleženci so občudovali globoko občutno podajanje obeh pesmi.

KDO BI IZMERIL TVOJO LJUBEZEN MATI

je bila naslednja točka. Bila je recitacija besedila pripornice v domovini. Z mladostnim občutjem jo je podala gdč. Alenka Bras.

PO TRNJEVI POTI

je bil naslov sceni, ki je prikazala trpljenje slovenske žene-matere v komunističnem taborišču-bunkerju. V njeni vlogi je nastopila ga. Majda Volovšek, ki

Sveta maša za slovenske žrtve

Po končani spominski proslavi je bila prav tako v Slovenski dvorani na odru sv. maša za vse slovenske žrtve II. svetovne vojne in komunistične revolucije na Slovenskem. Imel jo je g. direktor Anton Orehar, med njo pa pel mešani zbor Slovenskega pevskega zbora Gallus pod vodstvom dr. Julija Savellija.

G. direktor Orehar je imel po evangeliju tudi kratek nagovor, v katerem je kazoč na svetopisemsko Judito omenjal vlogo slovenske žene v zgodovini slovenskega naroda, ko je pomagala ohranjati slovensko narodno zavest, in vidno posegala tudi v razvoj pomembnih dogodkov kot npr. za časa deklaracijskega gibanja leta 1917 v Avstriji in njeno junaško zadržanje med komunistično revolucijo. Končno je naglašal njeno morda sedaj najvažnejšo

je znova dokazala, da je izreden igral-ski talent. Zaprt v z bodečo mrežo ograjeno taborišče, je z naravnost grozotno prepričevalnostjo podala v recitaciji pesnitve, ki jih je spesnila pripornica v domovini. Njihovi naslovi so bili: Razbiti svetniki, Oskrunjeni Bog, Siroti mi raje naj bosta otroka, Večerna molitev, Božič v samici, Tolažnik v ječi, Trpljenje kleni — za zlo ga ne vzemi! Recitatorka je bila glasovno in v tehniki recitacije vseskozi prepričevalna. Pre trestljivost se scene je še povečal dvo-spev gospodičen Anice in Marije Mehle, ki sta ob nežni spremljavi na kitari gdč. Lidije Bras zapeli pesmi Mamica moja in Oh kako je dolga pot.

Po gornji točki, ki je presunila vse navzoče s prikazom trpljenja, ki ga je slovenska žena morala prestat pod komunisti po letu 1945, je znova nastopil ženski zbor ter je pod naslovom

NAŠE UPANJE

zopet pod Brasovim vodstvom zapel pesmi Oj ti moj dom in Kje prijazne ste višave, zatem pa pesem Oče, mati, bratje in sestre, katero je mogočno pozvela vsa dvorana in z njo zaključila devetnajsto spominsko proslavo slovenskih žrtv.

nalogo v ohranjanju slovenske narodne in verske zavesti med slovensko mladino in v ohranjanju strjenosti slovenske izseljenke skupnosti pred vsemi poskusi razdiranja od zunaj in znotraj. Po sv. maši so bile za slovenske žrtve tudi molitve Reši me. Opravi jih je g. direktor Anton Orehar ob asistenciji g. župnika Gregorija Malija in kaplana g. Jurija Rodeta ter bogoslovcev.

Z molitvami Reši me je bila spominska proslava za slovenske žrtve zaključena. Rojaki so jo zapuščali v globoki resnobi, ker je na vse napravila izreden vtis. Še dolgo jo bo pa nanjo spominjal tudi spominski spored. Natisnjen je bil v tiskarni Vilko v obliki knjižice z uvodnim Makekovim lesorezom, ki prikazuje po slovenski zemlji raztrese-ne grobove.

Vestnik SFZ

V nedeljo, 7. junija, je bil 2. redni sestanek SFZ s predavanjem g. direktorja Antona Oreharja o „Modernih malikih“. V obširni in jasni razlagi, nam je g. direktor razložil, kateri so moderni maliki: „Determinizem, materializem, naturalizem, špiritizem, kult telesa, pohlep po denarju, amerikanizem, teozofija, antropologija... moderni bogovi, kot moda in takozvani filmski zvezdniki ter zvezde po radiju in televiziji, katerim priključujemo popevkarje sedanjih modernih pesmi. To so maliki, katerim se danes svet klanja, celo časti in obožuje. V sredi tega vrvenja sistemov in malikov živi slovenska mladina v zdomstvu v stalni nevarnosti, da jo zajame to vrvenje in jo zanese v stran, daleč od pravega vzora krščanske osebnosti. Zato je potrebno, da spoznamo te malike, posledice tega malikovanja in jih zavremo.“

Poizvedba. Naročnike in bralce Svob. Slovenije lepo prosimo, da bi nam sporočili podatke o Antonu Kramerju iz Celja. Njegovi osebni podatki so naslednji: Rodil se je 3. decembra 1922 v Sp. Hudinji pri Celju. Dne 15. oktobra 1942 so ga Nemci mobilizirali. V nemški vojski je bil najprej v Glazenbachu, nato pa v Salzburgu. Nekaj časa tudi v Grazu. Zatem so ga poslali v Trst, kjer je bil tolmač vojne pošte 17061 F. V Trstu je bil do 20. aprila 1945. Od tega dne je za njim izginila vsaka sled. Lepo prosimo za sporočilo o poizvedovanju. Po njem sprašuje njegova mati Marija Kramer, ki izgubljenega sina edincina išče že od leta 1945 naprej, pa doslej o njem ni mogla še ničesar zvledeti. Še vedno misli, da je živ in da ga bo še kdaj videla v življenju. Ponovno vse prosimo, pomagajte nam, da bomo lahko trpeči materi sporočili zaprosene podatke.

Prošnja delegacije Medn. soc. službe v Argentini

Delegacija Mednarodne socialne službe, s sedežem v Buenos Airesu, Paseo Colon 255, 11. nadstropje, nas prosi za objavo naslednje prošnje:

„Prijatelji! Mnogi od vas poznajo našo ustanovo po programu, ki ga izvajajo za iskanje oseb, drugi pa pravni podpora, ki jo nudi beguncem, ostali pa po prošnjah, s katerimi so se obrnili na nas že prejšnje leto ali pa letos, proseč za materialno podporo. Visoki komisariat Združenih narodov za begunce.

Ves svet ve, kako težaven je gospodarski položaj v državi. In to stanje se odraža v prvi vrsti med begunci, pa naj bodo to starejše osebe same ali cele družine, in to zaradi najrazličnejših vzrokov: dnevno se vrste po naših pisarnah tragični primeri. Eden težji kot drugi. Pride žena, ki jo je zapustil mož že pred leti. Nič ne ve o njem in sama mora skrbeti za vzdrževanje štirih mladoletnih otrok, ker še ne morejo služiti, da bi prispevali za ohranitev doma. Zopet drugi imamo pred seboj starejšo mater, ki je izgubila dva sinova, tretji je pa težko bolan. Mati je brez vseh sredstev za vzdrževanje in za nakup zdravil. Naša ustanova ne more biti brezčutna sprito takih človeških tragedij. Vsi vemo, da je tudi dosti argentinskih družin v podobnih položajih in se zato ne moremo omejiti, da bi prosili za pomoč Argentine, ker vemo, da imajo sami dosti svojih težav.

Skrbeč za begunce brez razlike na vero in narodnost, naj bodo to Madžari, Poljaki, Rusi, Ukrajinci, Hrvatje, Slovenci, Srbi itd., in spričo dnevnih

V nedeljo, 14. t. m., ob 10.30 bo prva vaja za akademijo, ki jo pripravljata SFZ in SDO. Začeli bomo točno.

V soboto, 20. junija, bo lahkoatletski turnir, ki ga organizira SFZ v Lanusu. Prijave oddajte v soboto, 13. junija, zvečer v Slov. hiši ali odbornikom Zveze.

9. julija bo turnir za naraščajnike na Pristavi v Moronu. Začetek ob 10 dop.

OBVESTILA

„William Shakespeare med nami“ je naslov II. kulturnega večera SKA, ki ga za soboto, 13. junija 1964, pripravljajo kot poklon največjemu vseh dramatikov ob 400-letnici pesnikovega rojstva. Gledališki odsek kot uvod v svoje letošnje nastope, s pregledom shakespearških predstav na Slovenskem, recitacijami Shakespeareovih sonetov in predvajanjem dokumentarnih filmov o geniju iz Stratforda na Avonu. Predvajani bodo naslednji filmi: Uvod v Shakespeara; Stratford on Avon; rojstni kraj Shakespeara; Doba kraljice Elizabete I. Začetek bo točno ob 7 v salonu pri Bullrichu (Sarandí 41, Capital).

Naraščajniki ramoškega odseka SFZ bodo imeli sestanek v soboto, 13. 6. ob 14. študijski dan in občni zbor SKAD bo v nedeljo, 14. junija, v Colegio Emaus v Haedo. Začne se s sv. mašo ob 10. Dohod s kolektivni 186 in 18 iz Haeda in 18 iz Palomarja. Vabljeni vsi akademiki, abiturienti, prijatelji in srednješolci v zadnjem letniku.

Roditeljski sestanek slov. šol. tečaja F. Balantića v San Justu bo v nedeljo, 14. junija, ob 9.30. Predavala bo g. Anica Kraljeva. Vsi rojaki, zlasti starši, vljudo vabljeni!

Sestanek naraščajnic SDO iz Ramos Mejie bo v soboto, 13. junija, ob 14.

III. posvetni večer v Slomškovem domu bo v soboto, 20. junija, ob 8 zvečer.

človeških tragedij, ki zahtevajo takojšnjo rešitev in pomoč, je Mednarodna socialna služba ob dejstvu, da sama nima niti centava v skladu za takojšnjo materialno pomoč, zamislila ustanoviti na svojem sedežu v Buenos Airesu Sklad za pomoč beguncem.

Ta sklad sprejema najrazličnejša darila, ker nas potrebni ne prosijo samo za denarno pomoč. Dobivamo namreč prošnje za tople obleke za moške, ženske in otroke (različnih mer in za različne starosti), za stavbni material za dovršitev skromnih hišic (včasih samo za eno sobo, da bi bili zavarovani pred bližajočo se zimo). Vse sprejemamo. Prepričani smo, da se bodo prvi odzvali naši prošnji in našemu pozivu prav so-rojaki vseh teh narodnosti, ki se zatekajo k nam, ker ni druge ustanove, ki bi jim lahko priskočila na pomoč.

Zato mislimo, da ne bo nihče od vas, na katere se obračamo z gornjo prošnjo, in ki ve za našo težnjo, da bi pomagali bližnjemu v stiski, ostal indiferenten ob tragedijah, ki jih je vsak dan več, in nam bo po svojih močeh priskočil na pomoč bodisi z denarjem, moškimi, ženskimi in otroškimi oblekami, stavbnim materialom, živili, zdravili itd. itd.

Vsem se za naklonjenost že vnaprej zahvaljujemo, da nas pokličejo med deveto in trinajsto uro na telefonske številke 34-6151, 33-0821 in 33-2274, ali da pridejo osebno v naš urad v ul. Paseo Colon 255, 11. nadstropje med navedenimi uradnimi urami.

Imejte zagotovilo, da bo sleherni centav uporabljen za podelitev pomoči potrebnim!

Predaval bo g. prof. Pavle Verbic: „Kako so komunisti pripravljali svojo revolucijo v Sloveniji“. Vsi lepo vabljeni!

Roditeljski sestanek staršev v San Martinu bo v soboto, 20. junija, ob 16 v domu. Predavala bo g. Anica Kraljeva. Vsi starši vljudo vabljeni!

V Carapachayu bomo imeli 21. junija izvrstne kolone od priznanega mojstra g. Dovča. Vsi prijatelji iskreno vabljeni!

Spominska proslava za pisatelja Ksaverja Meška bo v nedeljo, 21. junija, po sv. maši v domu v San Martinu. Na sporedu je predavanje dr. Tineta Debeljaka in recitacije iz pisateljevih del.

Sestanek naraščajnic iz Morona bo na Pristavi v soboto, 20. junija ob 15. Sestanek naraščajnic iz San Martina bo v domu 21. junija ob 10.

II. fotografska razstava Mladinske vezi. — Mladinska vez pripravlja tudi letos svojo fotografsko razstavo, ki bo v nedeljo, 21. junija ob 17 v Slovenski hiši. Slike je treba oddati do sobote, 20. t. m. v Dušnopastirski pisarni. Barvni diapozitivi in črno bele slike v velikosti razglednice v kategorijah: pokrajinske, skupinske, tihožitja, portreti, razno. Vabljeni vsi mladi fotografi!

Sanmartinski fantje in dekleta bodo imeli v nedeljo, 28. junija, po sv. maši spominsko proslavo za žrtve komunistične revolucije. Vabljeni!

Za krojni in šivalni tečaj (za dekleta od 12. leta dalje) je precej zanimanja. Informacije in prijave ob sobotah po šestih v domu pri ge. Brula.

Vodstvo šahovskega turnirja v San Martinu ponovno prosi vse sanmartinske šahiste, da se takoj prijavijo pri vodji krožka g. Božu Šušteršiču.

Slovensko gledališče: 4. in 5. julija F. S. Finžgar „Naša kri“. Režija: Maks Borštnik. Kraj: Slovenska dvorana.

Slovenski dom v San Martinu obvešča svoje prijatelje, da bo na „kolinah“ dne 5. julija igral priljubljeni orkester Moulin Rouge. Dalje obvešča vse zaupnike, da imajo vsako nedeljo po sv. maši v domu možnost urediti vsa vprašanja v zvezi z nabiralno akcijo z vodjem fin. odseka g. Češnovarjem. Vsi zaupniki so lepo naprošeni, da imenovanemu sproti oddajajo nabrane prispevke.

Društvo slov. protikomunističnih borcev v Argentini bo priredilo dne 28. junija na Slovenski pristavi v Moronu družabni asado, nakaterega vabi vse bivše slovenske legionarje in domobrance z družinami. V ta namen prosi staršinstvo krajevne poverjenike, da v

NEDELJA, 14. JUNIJA 1964

KOLINE

Sodeluje Donau Melody

SLOV. DOM V SAN MARTINU

vabi že danes vse rojake na

KOLINE

ki bodo

v nedeljo, 5. julija

popoldne v prostorih doma

NEDELJA, 21. JUNIJA OB 16:

ALOJZIJEVA PROSLAVA

SLOVENSKIH ŠOLSKIH OTROK

Spored:

1. Sv. maša s skupnim sv. obhajilom
2. Pravljčna igra v 4 slikah F. Milčinskega

„ZVEZDICA ZASPANKA“

Nastopajo: Pripovedovalec, Zvezdica zaspanka, Boter mesec, Komet repatec, Prva zvezda, Druga zvezda, Tretja zvezda, Razbojnik Ceferin, Sladoledar, Zvezdogled, Klicar, Še en klicar, Zamorec, Papiga, Opica, Človek iz gumija, Pepe Lučka, Dva pasanta

Igrajo: otroci slovenskega šolskega tečaja iz Morona

Kraj: Slovenska dvorana, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

Otroci, starši in prijatelji mladine lepo vabljeni!

HOTEL TIROL

(bivši hotel „Primavera“) vam nudi lepe sobe s kopalnico, centralno kurjavo, garaža

MAKS in ZORA RANČNIK

MAR DEL PLATA

Mitre 2024 T. E. 2-8425

Hotel je odprt vse leto

svojih okrajih poberejo prijave ter jih najkasneje do 23. t. m. oddajo osebno ali pa po telefonu na naslov: Telefon 629-9256 (V. Berlot). Kdor želi, se lahko tudi sam prijavi po telefonu od 18.30 do 20.30 vsak dan). — Okrog 11 bo na istem prostoru tudi sv. maša. Asado bo ob vsakem vremenu. Tudi godci bodo na razpolago. Pohitite s prijavi! — Srešinstvo DSPB.

PRISPEVAJTE V TISKOVNI SKLAD!

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

Ne bo Vam žal, če pridete na

„KARAPACHJSKE KOLINE“

21. junija 1964

SLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 5824

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 770.902

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1964: za Argentino \$ 800,—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Tečaj valut v menjalnicah v Bs. Airesu, v tork, 9. 6. 1964. Prodajna cena:

1 USA dolar	m\$ 139,—
1 angleški funt	489,50
100 italijanskih lir	22,35
100 avstr. šilingov	537,40
100 nemških mark	3.515,—

Pripravljalni odbor za proslavitev 15-letnice versko-kulturnega delovanja v Ramos Mejia

1949

1964

NEDELJA, 14. JUNIJA 1964 ob 17

dvorana sester dominikank

JANEZ JALEN:

BRATJE

Drama v štirih dejanjih

Režija: I. Špeh

Scenografija: F. Vresnik

Vstopnina: 70, 50 in 30 pesov

(Za otroke znižana)

VSI ROJAKI LEPO VABLJENI

Recreo „Europa“ de Rovtar y Rovtar Hnos., Río Carapachay, Tigre, T. E.: 749-0589, na razpolago tudi Slovincem.

ADVOKAT

DR. JOŽE LOZAR

Tucumán 1438

T. E. 46-5458 in 40-5353

planta baja ofic. 2

NAŠI MLADINI

TO VELJA POSKUSITI! „Da, dragi moji: če se kdo iz ljubezni do Boga ali Marije odpoje kakoli reči, je to žrtev, premagovanje. Če to reč potem daruje bližnjemu v pomoč, je žrtev toliko več vredna.“

Tako je razlagala zavodska učiteljica-redovnica, kamor hodi Lojzek v šolo.

„Hm, poskusil bom!“ si je dejal fantič in mislil na sošolca revnih staršev. Še tisti dan je pri kosilu položil na mizo poleg krožnika kos potice, ki mu jo je dala mama.

„Kaj ne maraš? Nimaš teka?“ je mama v skrbeh.

Pa pove Lojzek tisto o žrtvah in premagovanju in revnem sošolcu, ki bi mu rad pomagal.

Ata, ves vesel svojega fantiča, je dejal:

„No, le poje! Za sošolca dobiš drug kos!“

„Ampak, ata, to pa potem ne bi bila več žrtev!“

Tako je: le če se čemu odpoješ iz ljubezni do Boga — pa bližnjemu v korist — je to žrtev. Poskusi tudi ti kaj takega. Verjemi mi: to velja poskusiti.

NAGAJIVKA

Kdo si zobkov ni umil?
Kajpak, naša Metka!
Od sinoči čaka že
nanjo zobna ščetka.
Kdo si ni počesal las?
Kajpak, tudi Metka!
boste rekli. Pa ni res.
Le pogledite dedka!
On si ni počesal las,
on, naš ded brljavi.
Pa zakaj? — Zato, ker las
nima več na glavi.

Mirko Kunčič

Naša pesem

V ugotovitev in posnemanje zapisem to.

Bilo je na poti iz Lujana domov — z romanja. V železniškem vozu je bil kup otrok — šolarjev, sami Slovenci. „Le kaj bodo počeli,“ sem si mislil, „saj jim bo kmalu postalo dolgčas.“

Res jim je. Pa so čisto po stari slovenski navadi začeli prepevati.

Peli so in peli lepo in — samo po naše! Same slovenske pesmi — narodne in umetne — so se vrstile. Vesel sem jih poslušal.

Ne samo jaz. Tudi domačini si prisluhnili njihovem petju in jim — ploskali.

Prav! In še kako prav! Povsod, kamor greš, se obnašaj spodobno. Tudi govoriš lahko pa naše. Le neolikan človek ti bo to zameril. Lepa pesem pa gre do srca ne samo nam — tudi tujcem! Lea Fatur:

Drvar in črnošolec

Pod podrtino Kleškega gradu je sekal drvar Matija. Sekal je kakor blisk in pel:

Drvo, drvar, ogenj, kruh,
žep moj prazen je in suh.
Hitro, hitro, sek, sek, sek,
kruha da nam dal bo pek!
Nina, Manca lačni sta,
ženka Anka žlabudra...

Iverje je odletavalo v grajski zid, pa skozi oglati luknjo v steni in je reklo: „Cink!“ In tenko, kakor miška piska, stoče za zidom: „Strela, k nam leti! Brdavs velikan podira svet. Beživa spet!“

Matija skoči k lini in vidi — o kaj? Tam je gladka kamnita ravan, na njej polno zlate in srebrne posode in dva možička, pedenčlovek in laket-brada, pobirata posodo in izginjata skozi luknjo v zidu. Matija pusti sekanje, hodi okrog in okrog podrtine ter išče možička. Zvečer gre z majhno butaro drv domov. Žena se čudi:

„Kod si hodil, kje si bil, da si tako malo naredil?“

Matija pripoveduje o možičkih, pa žena mu pravi: „Zaspal si in sanjal si se ti je.“ Drugo jutro pravi drvarjeva žena: „Minca in Manca ne marata žganec. Glej, da nasečeš danes za voz drv, da dobimo kruha.“

Matija seka, pa ne poje; ne da mu miru in si misli:

„Zaklad je tu zakopan,
mi pa jemo sok neslan.“

Pa zopet začne, trka s sekiro po zidu, pa ne najde več ne linice, ne vhoda. Naenkrat sliši petje. Matija posluša. Zagleda črnošolca v visokih škornjih z rdečo peto, v črni, široki obleki s pasom in z visokim štulastim klobukom. Pel je:

„Matija drvar, kaj zid ti je mar,
drva pripravi in Boga hvali.“

Matija mu potoži: „Da, gospod! Dan za dnem seci, seci! Tukaž za zidom pa je zaklad. Lahko bi oblačil ženo v svilo in dal hčere v šole, lahko bi se vozil v kočiji.“

Črnošolec se je smejal: „Zdravje je največji zaklad, prijatelj; zdravje in poštenje. Vidim v zemljo, lahko si nabereš zlata, pa hodim rajši ubog, pa vesel po svetu. Če pa misliš, da te osreči zlato, ti pomagam rad do njega.“

„Samo malo mi odprite, gospod, samo malo, da zagrabim ta prgišča,“ prosi Matija.

Črnošolec oblubi: „Poskusim. Pridi, ko zvoni poldan, v stolp.“

Matija seka in žvižga. Misli si: „Saj je zadnjikrat. Poslej bom delal samo še za zabavo.“

Pisan drobiž

Zemljepisna uganka

Katera gora na Gorenjskem
ponižno gleda iz doline,
kako orjaki beloglavi
kipijo drzno v visočine.

Magičen kvadrat

1. — Namesto pik vstavi
2. — besede, ki pomenijo
3. — vodoravno in navpično: 1. rabiš pri umivanju, 2. moško ime,
3. pred enim letom, 4. oblika zaimka.

Tiskarski škrat

Vanip ljegre, sipaljet ni spekin.
Uredi črke, da bo čemu podobno!

Odbiralnica

Kdor, odvrnem, ubožec, zgaga, baterija, tepen, nadležen, rogat.
Če vzameš iz vsake besede tri zaporedne črke, dobiš pregovor.

Pametnice

Živi tako, da boš zdrav na duši in telesu.

O blagoslovljeno zdravje, ti si več kot zlato in zakladi!

Ti zame, jaz zate, Bog za vse!

Rešene uganke iz 6. številke

Zemljepisne uganke: Maribor — Črka „l“.

Spreminjevalnica: KOČA, SOČA, SOBA, ROBA, RIBA, HIBA, HIŠA.